

Předmět
Úvod do sociologie

Katedra pastorační a sociální práce, Evangelická teologická fakulta UK /
JABOK
Vyučující: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.

Téma:

Postmodernita, globalizace a její důsledky pro společnost : sociologické perspektivy.

I. Tradice, modernita, post- modernita

Tradiční společnost	Moderní společnost	Post-moderní společnost, post-industriální společnost
Tradiční regulace společnosti (náboženství, tradiční autority – feudálové, církve, rodina..)	Řád, funkce, racionální kontrola v rámci národních států	?? úloha nadnárodních celků (U.Beck)
náboženství	rozum	Racionalita = technologie , iracionalita, vliv mnoha náboženství
Stavovská společnost	Třídy, statusová struktura společnosti (Weber)	Nová nesouměřitelnost (J.Keller), globalizovaná společnost
Feudální monarchie	Liberální demokratické státy	Státy pod tlakem globalizačních procesů
kolektivita	Individualismus	Individualismus
Velká rodina	Nukleární rodina	Další formy kohabitace
Společenství /komunita (Gemeinshaft)	Společnost (Gessellshaft),	Fragmentace a globalizace
Agrární společnost	Industriální společnost, pyramidální upořádání organizací	Post-industriální společnost, síťové uspořádání ekonomiky
Tradiční řemesla, zemědělství	„Vědecká“ organizace práce v rámci národních ekonomik	Nadnárodní korporace jako hlavní síla
Vzdělání pro elity	Povinné vzdělání pro potřeby moderního státu, důležitost inteligence	Vzdělání ve službách ekonomického růstu (J.Keller)

Kritika modernity:

Od konce 19. století. Umění kritizuje disciplinující a disciplinovaný charakter života buržoazie (středních tříd). Umění proti řádu, strukturám a instrumentální racionalitě.

Post-modernita:

Od 70. let 20. století. Konec velkých historických a optimistických příběhů.

Riziková společnost (Ulrich Beck). Nezamýšlené důsledky růstu ekonomiky (ekologická rizika, sociální rizika, rizika pro demokracii).

Fundamentální transformace v dopravě a komunikaci + nové technologie. Nové rysy ve výrobě a spotřebě.

Konzumerismus – způsob spotřeby, který nese symboly: sociálního a ekonomického statutu, životního stylu, osobní identity. McDonald, Shell, Addidas,

Ale i velký individuální výběr stylů.

Příklady post-moderního vzorce života: životní styl, práce, nakupování, turistika, elektronické sítě a komunikace. Nárůst nových sociálních nerovností.

Anything goes????

II. Globalizace - definice:

Sociální, politický a ekonomický proces, který se v uplynulých 20 letech urychlil.

Historie:

Styk mezi starověkými civilizacemi, teprve po objevení Ameriky 1492 nastala nová éra.

Vlny migrace: 17. st., konec 19. století, po 2. světové válce, po rozpadu kolonií, současné migrační vlna

Expanze Evropanů na jiné kontinenty: evropocentrismus, etnocentrismus.

V současnosti migrace míří do Evropy.

Klasické teorie, které zahrnují myšlenky globalizace:

Saint Simon: industrializace přináší jednotu praktických industriálních činností napříč různými kulturami v Evropě.

August Comte: lidstvo prochází ve své historii třemi fázemi, konečnou fází je fáze vědecká, tato představuje sjednocující sílu.

Max Weber: Instrumentální racionalita je sjednocující silou moderního světa

Teorie 60.-80. let 20. století:

- **Daniel Bell:** teorie konvergence, nové technologie sjednocují svět – v té době rozdělený na tzv. Západ a Východ.
- **Immanuel Wallerstein:** moderní světový systém. Svět rozdělený na tři typy států:

Ústřední státy (core states) : silné, stabilní, rozvinuté, bohaté. Státy EU, Japonsko, USA, Kanada, Austrálie

Periferní oblasti : nestabilní, slabé státy, chudé, ekonomicky závislé na ústředních státech. Afrika, Latinská Amerika, části Asie a východní Evropa.

Semi-periferní oblasti: středně stabilní vlády, středně rozvinuté technologie. Některé státy post-komunistické Evropy a Asie.

- **Mc Luhan** : „Globální vesnice“ (Global village). Masová média a informace způsobují zhuštění globálního prostoru a zkrácení vzdáleností.

Kulturní globalizace: různé hodnoty, ideje, náboženství (??), normy, konzumeristická kultura. Turismus.

Současné teorie:

- **Anthony Giddens**

Pozdní modernita – late modernity. Globalizace: time - space distanciation. Rozpojení času a prostoru. Aktivita v jedné části světa učiněná v nějakém okamžiku mají potenciál ovlivnit život jinde na zeměkouli v jiném okamžiku.

Moderní, tj. abstraktní společnost je založena na důvěře v systémy, jejichž fungování my neznáme (elektrina, voda, bankovní systémy, pojistné systémy).
Krise důvěry v současné krizi.

- **Ulrich Beck:** kniha: „Riziková společnost“, kniha: „Moc a protiváha moci v současné éře“

Nezamýšlené důsledky rozvoje technických civilizací a tlaku na růst ekonomik (dopady ekologické, sociální, demografické, politické).

Korporace jsou vedeny jediným imperativem- zisk. Nebezpečí nahrazení demokracie OLIGARCHIÍ.

Výraz: druhá modernita v éře globalizace (versus tzv. první modernita v době fungování národnostních států 19. a 20. st.

- **Z. Bauman** – Globalizace a její důsledky pro člověka.
Nepřítomnost vlastníků v lokalitách. Neviditelnost finančních elit, ale jejich obrovský vliv.

- **R. Reich** – V pasti úspěchu. Problém individualizace, nové sociální vyčleňování.

Otázky, které si klade sociologie o současném globalizovaném světě:

Moc ve společnosti (kdo ji reálně má, kdo určuje pravidla, charakter společenského řádu, zastupitelská versus participativní demokracie). Role nadnárodních korporací, jejich praktiky, „privatizace veřejných prostorů“. Naomi Klein „Bez loga“

<http://www.kosmas.cz/knihy/107697/bez-loga/>

Noví světoví hráči a jejich role (multipolární svět)

Otázky distribuce vytvořeného bohatství

Sociální stratifikace, nová sociální rizika

Charakter výroby (technologie – jejich sociální atributy, práce a zaměstnání)

Co se děje se současným světem? Záleží na tom, kdo hodnotí (burzián, živnostník, ekolog, čínský podnikatel, evropský nezaměstnaný.....)
Jaká je pozice a role Evropy?